

Valtioneuvoston asetus

esitutkinnasta, pakkokeinoista ja salaisesta tiedonhankinnasta annetun valtioneuvoston asetuksen 3 luvun 22 §:n muuttamisesta

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti
muutetaan esitutkinnasta, pakkokeinoista ja salaisesta tiedonhankinnasta annetun valtioneuvoston asetuksen (122/2014) 3 luvun 22 §, sellaisena kuin se on asetuksessa 851/2018, seuraavasti:

3 luku

Salaiset pakkokeinot ja salaiset tiedonhankintakeinot

22 §

Salaisista pakkokeinoista ja salaisista tiedonhankintakeinoista laadittavat selvitykset

Esitutkintaviranomaisen on laadittava vuosittain selvitys pakkokeinolain 10 luvussa tarkoitettujen salaisten pakkokeinojen ja niiden suojaamisen käytöstä ja valvonnasta.

Esitutkintaviranomaisen ja suojelupoliisin on laadittava vuosittain selvitys poliisilain 5 luvussa tarkoitettujen salaisten tiedonhankintakeinojen ja niiden suojaamisen käytöstä ja valvonnasta.

Poliisia ja rajavartiolaitosta koskevat selvitykset on toimitettava sisäministeriölle, Tullia koskeva selvitys valtiovarainministeriölle ja puolustusvoimia koskeva selvitys puolustusministeriölle vuosittain. Ministeriöiden on toimitettava salaisten pakkokeinojen sekä salaisten tiedonhankintakeinojen ja niiden suojaamisen käytöstä ja valvonnasta kertomukset eduskunnan oikeusasiamiehelle vuosittain maaliskuun 15 päivään mennessä.

Tässä pykälässä tarkoitetuissa selvityksissä on mainittava tiedonhankintamenetelmittäin:

- 1) salaisia pakkokeinoja ja salaisia tiedonhankintakeinoja koskevien päätösten lukumäärä;
- 2) salaisia pakkokeinoja ja salaisia tiedonhankintakeinoja koskevien päätösten perusteina olleet rikokset;
- 3) salaisen pakkokeinon tai salaisen tiedonhankintakeinon kohteeksi joutuneiden henkilöiden lukumäärä;
- 4) asunnossa tapahtunut peitetoiminta;
- 5) asunnossa tapahtunut valeostotoiminta;
- 6) tietolähteen rekisteröintiä koskevien päätösten lukumäärä;
- 7) arvio toiminnan merkityksellisyydestä;
- 8) salaisen pakkokeinon käytöstä ja salaisen tiedonhankintakeinon käytöstä ilmoittaminen;
- 9) kuuntelukieltojen alainen kuuntelu;
- 10) ylimääräisen tiedon käyttäminen;
- 11) toiminnan yhteydessä havaitut ongelmat, kehittämistarpeet ja muut merkittävät seikat.

Tässä pykälässä tarkoitetuissa selvityksissä on myös mainittava harhauttavien tai peiteltyjen rekisterimerkintöjen ja väärin asiakirjojen määrä ja laji tiedonhankintamenetelmittäin.

Tämä asetus tulee voimaan X päivänä Y:tä 2019.

Helsingissä X päivänä Ykuuta 2019

Sisäministeri X X

Lainsäädäntöneuvos Marko Meriniemi

EHDOTUS ESITUTKINNASTA, PAKKOKEINOISTA JA SALAISESTA TIEDONHANKINNASTA ANNETUN VALTIONEUVOSTON ASETUKSEN 3 LUVUN 22 §:N MUUTTAMISESTA

1 Ehdotuksen sisältö

Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että se vastaisi paremmin tulevaa oikeustilaa lisäämällä pykälän toiseen momenttiin esitutkintaviranomaisen rinnalle suojelupoliisille rinnakkaisen selvitysvelvollisuuden. Muutoksen syynä on 1.6.2019 voimaan astuvaksi määrätyt muutokset esitutkintalain (805/2011) 2 luvun 1 pykälän 1 momenttiin, jossa suojelupoliisilta poistettaisiin esitutkintaviranomaisen rooli. Muutoksen tarkoituksena olisi säilyttää suojelupoliisin selvitysvelvollisuus sille poliisilain 5 luvussa määrättyjen salaisten tiedonhankintakeinojen käytöstä esitutkintaviranomaisroolin poistamisesta huolimatta. Suojelupoliisin tehtäviin kuuluisi edelleenkin rikosten estäminen ja paljastaminen ja suojelupoliisi voisi jatkossakin käyttää poliisilain 5 luvussa säädettyjä salaisia tiedonhankintakeinoja rikosten estämiseksi ja paljastamiseksi, sekä eräissä tilanteissa vaaran torjumiseksi. Lisäksi pykälään tehtäisiin puhtaan teknisluntoinen muutos siten, että se jaettaisiin nykyisestä kolmesta momentista yhteensä viiteen momenttiin pykälän ymmärrettävyyden parantamiseksi. Ehdotettu muutos ei muuttaisi pykälän sisältöä tai tarkoitusta.

2 Perustelut

Salaisilla tiedonhankintakeinoilla tarkoitetaan poliisilain (872/2011) 5 luvun 1 §:n 1 momentin mukaan sellaisia rikoksen estämiseen, paljasta-

miseen tai vaaran torjumiseen käytettäviä tiedonhankintakeinoja, joita voidaan käyttää, joita salassa niiden kohteelta.

Salaisia tiedonhankintakeinoja ovat telekuuntelu, tietojen hankkiminen telekuuntelun sijasta, televalvonta, tukiasematietojen hankkiminen, suunnitelmallinen tarkkailu, peitelty tiedonhankinta, tekninen tarkkailu, teleosoitteen tai telepäätelaitteen yksilöintitietojen hankkiminen, peite-toiminta, valeosto, tietolähdetoiminta ja valvottu läpilasku.

1.6.2019 alkaen tuomioistuin tekee pidättämiseen oikeutetun poliisimiehen lisäksi myös *suojelupoliisin päällystöön kuuluvan poliisimiehen* vaatimuksesta päätöksen mainittujen salaisten tiedonhankintakeinojen käyttämisestä poliisilain 5 lukuun säädettyjen muutosten perusteella. Suojelupoliisilla olisi jatkossakin samat toimivaltuudet vaatia salaisten tiedonhankintakeinojen käyttämistä kuin muilla poliisiviranomaisilla suojelupoliisin esitutkintaviranomaisroolin poistumisesta huolimatta.

Salaisten tiedonhankintakeinojen valvonnasta säädetään poliisilain 5 luvun 63 §:ssä ja pakkokeinolain (806/2011) 10 luvun 65 §:ssä. Lisäksi poliisilain 5 luvun 65 §:ssä ja pakkokeinolain 10 luvun 66 §:ssä säädetään mahdollisuudesta valtioneuvoston asetuksella antaa tarkempia säännöksiä salaisten tiedonhankintakeinojen järjestämisestä ja valvonnasta sekä näitä varten annettavista selvityksistä. Esitutkinnasta, pakkokeinoista ja salaisesta tiedonhankinnasta annetun valtioneuvoston asetuksen (122/2014) 3 luvun 22 §:n 2 momentissa säädetään esitutkintaviranomaisen velvollisuudesta laatia vuosittain selvitys salaisten tiedonhankintakeinojen käytöstä, suojaamisesta ja valvonnasta. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi niin, että esitutkintaviranomaisen lisäksi pykälässä mainitaan myös suojelupoliisi. Näin ollen suojelupoliisin velvollisuus tehdä sisäministeriölle vuosittainen selvitys sen salaisten tiedonhankintakeinojen käyttämisestä pysyisi ennallaan. Muutos johtuu yksinomaan siitä, että suojelupoliisi ei ole enää esitutkintaviranomainen tiedustelulainsäädännön tultua voimaan 1.6.2019.

Pykälän rakennetta ehdotetaan muutettavaksi niin, että voimassa olevan pykälän 1 momentin ensimmäisen virkkeen alkuosa muodostaisi uuden 1 momentin ja voimassa olevan pykälän 1 momentin 1. virkkeen loppuosa uuden 2 momentin niin, että 1 momentti koskisi esitutkintaviranomaisen velvollisuutta laatia vuosittain selvitys pakkokeinolain 10 luvussa tarkoitettujen salaisten pakkokeinojen ja niiden suojaamisen käytöstä ja valvonnasta, ja uusi 2 momentti esitutkintaviranomaisen ja suojelupoliisin velvollisuutta laatia vuosittain selvitys poliisilain 5 luvussa tarkoitettujen

salaisten tiedonhankintakeinojen ja niiden suojaamisen käytöstä ja valvonnasta. Näin ollen 1 momentin säännös ei enää koskisi suojelupoliisia, koska suojelupoliisi ei ole 1.6.2019 alkaen enää esitutkintaviranomainen.

Pykälän luettavuuden ja ymmärrettävyyden vuoksi voimassa olevan pykälän 1 momentin 2. ja 3. virke muodostaisivat uuden 3 momentin. Uuteen 3 momenttiin ei ehdoteta tehtäväksi sisällöllisiä muutoksia Tullin kirjoitusasun tarkistamista lukuun ottamatta.

Pykälän momenttijaon muututtua nykyisestä 2 momentista tulisi uusi 3 momentti. Siinä säädettäisiin selvitysten toimittamisesta ministeriöille nykyistä vastaavalla tavalla.

Pykälän momenttijaon muututtua nykyisestä 3 momentista tulisi uusi 3 momentti. Momentin johdantolauseetta muutettaisiin niin, että siinä viitattaisiin momentissa tarkoitettujen selvitysten sijasta pykälässä tarkoitettuihin selvityksiin, koska selvitysten tekemistä koskeva 1 momentti jakautuisi uuden momenttijaon mukaan uuteen 1 ja 2 momenttiin. Muutos olisi siten lähinnä tekninen.

Edelleen pykälään tehtävien muutosten takia nykyisestä 3 momentista tulisi uusi 4 momentti ja 4 momentista uusi 5 momentti. Uuden 5 momentin sanamuotoa ehdotetaan muutettavaksi 4 momentin johdantolauseetta vastaavalla tavalla siten, että siinä viitattaisiin 1 momentin sijaan koko pykälään ja selvityksen sijasta selvityksiin.